УДК 342.951+355.02

DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2217.2021.48.54-57>

І. Остапенко, канд. юрид. наук,

inna_ostapenko@knu.ua

ORCID ID 0000-0003-1162-5754

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

ЕТАПИ РОЗВИТКУ ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЙ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Здійснено науково-правове дослідження етапів розвитку правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗС України, а також чинного законодавства і підзаконних нормативно-правових актів у відповідній сфері. Досліджено поняття стратегічних комунікацій в національному законодавстві України. Констатовано, що розвиток правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗСУ здійснюється під впливом глобалізації, розвитку цифрових технологій, широкого використання соціальних мереж, прискорення віртуалізації світу через пандемію COVID-19, швидкого поширення інформації та зростання рівня загроз в інформаційній сфері під час "гібридної" агресії. Запропоновано етапи розвитку правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗСУ, зокрема: 1 етап, 2010–2014 роки – закладення основ стратегічних комунікацій; 2 етап, 2014–2015 роки – період розвитку стратегічних комунікацій; 3 етап, 2016 рік – по теперішній час – інституалізація стратегічних комунікацій ЗСУ. Систематизовано нормативно-правові акти, які регулюють використання комунікативних можливостей ЗСУ. Виділено особливості розвитку правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗСУ та обґрунтовано необхідність подальших наукових досліджень у цій сфері. Наголошено на необхідності вдосконалення державного та військового управління у напрямі комунікацій, внесення змін до чинного законодавства з корегуванням, переосмисленням термінів та визначень щодо стратегічних комунікацій, прийняття нових нормативно-правових актів згідно з принципами, стандартами і передовим досвідом держав-членів НАТО та Європейського Союзу.

Ключові слова: комунікація, стратегічні комунікації, етапи, правове забезпечення, ЗСУ, загрози, інформаційна політика.

Постановка проблеми. Особливості розвитку інформаційних технологій в умовах глобалізації значною мірою підвищують рівень викликів і загроз в інформаційній сфері, що, у свою чергу, потребує посилення ролі держави в забезпеченні захисту інформаційного простору [1]. Питання реалізації ефективної інформаційної політики в багатьох аспектах базується на стратегічних комунікаціях, зокрема, у процесах популяризації та формування позитивного іміджу України з метою захисту її політичних, економічних та соціально-культурних інтересів.

Від початку збройної агресії Російської Федерації проти України виникли нові загрози інформаційній безпеці держави. Противник активно почав застосовувати інформаційну агресію та дезінформаційні кампанії. Україна на той час не могла забезпечити ефективне реагування на агресивну пропаганду РФ. Це було пов'язано, у тому числі, з невідповідністю чинного законодавства особливостям інформаційної війни. Нова реальність диктувала нові підходи до протидії "гібридній" агресії противника. Однак станом на 2014 р. у державі не було створено єдиної системи координації заходів з реалізації інформаційної політики України, тому постала необхідність підвищення ефективності системи стратегічних комунікацій ЗС України, що зумовлює необхідність більш глибоких досліджень у цьому напрямі.

Актуальність дослідження також обумовлена недостатньою на сьогодні спроможністю системи стратегічних комунікацій ЗС України забезпечувати належний захист в умовах деструктивного інформаційного впливу, а також потребою її подальшої розбудови. А зрозуміти сутність будь-якого явища чи процесу можливо лише шляхом вивчення правової природи та аналізу його еволюції, що дозволяє визначити значущість впливу різних умов та чинників на формування явища, утворення тих чи інших його специфічних характеристик, а також закономірностей і тенденцій його розвитку [2, с. 26].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження стратегічних комунікацій ЗС України охоплюють широкий спектр наукового пошуку, зокрема, у контексті державного управління, публічного управління, психології, політології, при цьому праці майже не охоплюють вивчення вказаної категорії з правового погляду. Наприклад, аспекти стратегічних комунікацій досліджували у своїх працях такі зарубіжні науковці, як: Р. Крейг,

Г. Лассуел, Ю. Хабермас, К. Халлахан, а також вітчизняні учені – А. Баровська, Є. Гарькавий, Т. Дзюба, Д. Дубов, А. Іващенко, І. Іжutowa, О. Капштик, В. Кушнір, Г. Почепцов, О. Сальнікова, Т. Сивак, М. Шклярчук та інші. Однак згадані вище науковці розкривають переважно окремі аспекти стратегічних комунікацій і лише в контексті вирішення поставлених ними наукових завдань, залишаючи поза увагою історичні етапи правового забезпечення розвитку стратегічних комунікацій. З аналізу наукової літератури встановлено, що сегмент етапів розвитку стратегічних комунікацій ЗСУ ще не став предметом наукового дослідження.

Мета статті полягає у визначенні етапів розвитку правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗС України, наданні характеристики їхньої сутності.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні комунікація відіграє дедалі більшу роль у процесах державотворення та діалогу владних інститутів з громадянським суспільством. Ефективна комунікація між органами державної влади та громадянським суспільством є важливим проявом демократичного розвитку країни. Беззаперечно, що державне управління не може бути організоване належно без існування комунікації, у тому числі, це стосується військового управління у ЗСУ.

Розвиток правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗС України здійснюється під впливами глобалізації, розвитку цифрових технологій, широкого використання соціальних мереж, прискорення віртуалізації світу через пандемію COVID-19, швидкого поширення інформації та зростання рівня загроз в інформаційній сфері під час "гібридної" агресії. Указані фактори перебувають у нерозривному зв'язку зі становленням стратегічних комунікацій, зокрема, оптимізації та підвищення рівня продуктивності використання каналів комунікації, формування стійких механізмів взаємодії цільових аудиторій та комунікаційних каналів, а також системного моніторингу й аналізу інформаційного поля за результатами поширення стратегічного наративу. На сьогодні серед дослідників у науковій літературі не відбувалося дослідження і висвітлення етапів розвитку правового закріплення стратегічних комунікацій.

На нашу думку, історію правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗСУ можна поділити на основні ухвалені на державному рівні пріоритетів і напрямів розвитку ЗС України з урахуванням найбільш істотних

змін у правовому контексті. Вважаємо, що генеза розвитку правового закріплення правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗСУ охоплює три етапи.

1 етап, 2010-2014 роки – закладення основ стратегічних комунікацій. Загалом процес становлення стратегічних комунікацій охоплює короткий період історії України. На нашу думку, початкові витoki і спроби побудови системи комунікативних стратегій на законодавчому рівні розпочалися в 2010 р., коли Кабінет Міністрів України схвалив Концепцію проекту Закону України "Про основні засади державної комунікативної політики". Однак і досі такий закон не розроблений і не прийнятий. На цьому етапі відбувалося фрагментарне правове закріплення комунікацій в органах публічної влади, зокрема, у діяльності Верховної Ради України та судової гілки влади [3, с. 158]. Фактично цими подіями відбулося створення передумов та закладення основ правового забезпечення стратегічних комунікацій. Відтоді стало зрозумілим, що цей процес лише розпочався.

2 етап, 2014-2015 роки – період розвитку стратегічних комунікацій. На нашу думку, цей етап починається з активізації питання створення системи стратегічних комунікацій, що відбулася в 2014 р. у межах, ухвалених на саміті НАТО в Уельсі рішень щодо підтримки України в умовах агресії Російської Федерації. Альянс висловив готовність надати консультативну, практичну та матеріально-технічну допомогу Україні, у тому числі, розглянути питання щодо започаткування проекту створення загальнодержавного центру стратегічних комунікацій і ситуаційних центрів у складі ключових органів влади. Ще одним фактором впливу на розвиток правового забезпечення стратегічних комунікацій було запровадження у Стратегії сталого розвитку "Україна-2020" технологій стратегічних комунікацій [4]. У подальшому менш ніж за рік у Стратегії національної безпеки України були визначені нові загрози інформаційній безпеці держави: ведення інформаційної війни проти України та відсутність цілісної комунікативної політики держави, що може призвести до формування російськими засобами масової комунікації спотвореної інформаційної картини світу [5].

Важливим кроком до формування системи стратегічних комунікацій стало підписання у вересні 2015 р. Дорожньої карти Партнерства у сфері стратегічних комунікацій між Радом національної безпеки й оборони України та Міжнародним секретаріатом НАТО, де були визначені загальні цілі та завдання, формат співпраці, джерела фінансування й очікувані результати, а саме: розвиток здатності України здійснювати ефективні комунікації, що допоможуть забезпечити тіснішу взаємодію між усіма зацікавленими урядовими і неурядовими суб'єктами [6]. Імплементация Дорожньої карти Партнерства започаткувала формування сучасної та ефективної системи стратегічних комунікацій у державі. Передусім розпочався процес внесення змін до нормативно-правових документів загальнодержавного значення [7, с. 17].

Однією зі знакових подій, яка визначально вплинула на розвиток правового забезпечення стратегічних комунікацій, стало закріплення в національному законодавстві терміну "стратегічні комунікації". Уперше зазначена правова категорія була визначена в новій редакції Воєнної доктрини України, затвердженої Указом Президента України від 24 вересня 2015 р. № 555/2015 як "скоординоване і належне використання комунікативних можливостей держави – публічної дипломатії, зв'язків з громадськістю, військових зв'язків, інформаційних та психологічних операцій, заходів, спрямованих на просування цілей держави" (втратила чинність на підставі Указу Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021) [7]. Окрім того, у Воєнній доктрині було зазначено, що

для досягнення переваги над воєнним противником необхідно посилити заходи з реалізації державної інформаційної політики на тимчасово окупованій противником території і міжнародній арені, а інформаційну складову воєнної безпеки забезпечувати шляхами запровадження ефективної системи заходів стратегічних комунікацій, створення єдиної стратегії комунікацій суб'єктів сектора безпеки та оборони, визначення єдиного органу для координації та контролю її реалізації [8]. Саме із цими подіями ми пов'язуємо завершення другого етапу розвитку правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗСУ, що характеризується закріпленням на законодавчому рівні правової категорії "стратегічні комунікації".

3 етап, 2016 рік – по теперішній час – інституалізація стратегічних комунікацій ЗСУ. На цьому етапі ухвалюються документи, які в подальшому будуть реалізовані на державному рівні. У 2016 р. Міністерство інформаційної політики представило план міжвідомчої взаємодії у сфері стратегічних комунікацій. Ключовими агентствами, які долучені до процесу, були визначені Адміністрація Президента, Апарат Ради національної безпеки та оборони, Секретаріат Кабінету Міністрів, Міністерство інформаційної політики та Міністерство закордонних справ [9]. Нормативним актом, у якому створення та впровадження системи стратегічних комунікацій у ЗС України визначається одним із основних напрямів ефективного розвитку в сучасних умовах, стала Концепція розвитку сектора безпеки та оборони України, затверджена Указом Президента України від 14 березня 2016 р. № 92/2016 [10]. У подальшому, на початку 2017 р., у Доктрині інформаційної безпеки життєво важливим інтересом суспільства і держави в інформаційній сфері було визначено розвиток системи стратегічних комунікацій України, а одним з основних пріоритетів державної політики в інформаційній сфері – побудову дієвої та ефективної системи стратегічних комунікацій [11].

Ще одним надбанням, яке безпосередньо вплинуло на розвиток правового забезпечення стратегічних комунікацій стало затвердження Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та ЗС України, у якій визначено, що пріоритетними завданнями розвитку стратегічних комунікацій мають стати набуття спроможностей, виявлення та реагування на загрози в інформаційній сфері, проведення інформаційних заходів не лише в інтересах Міністерства оборони та ЗС України, а й усіх складових сектора безпеки та оборони [12]. На необхідності запровадження технологій стратегічних комунікацій як дієвого інструменту вдосконалення системи державного управління відповідно до трансформацій в інформаційно-комунікаційному середовищі та реалізації комунікативної діяльності держави також наголошено в Стратегіях реформування державного управління України на 2016–2020 роки, 2022–2025 роки [13; 14].

З метою запровадження прийнятих у державах-членах НАТО принципів і підходів 12 жовтня 2020 р. начальником Генерального штабу ЗС України затверджено Доктрину зі стратегічних комунікацій [15]. Важливим етапом на шляху розвитку системи стратегічних комунікацій стало затвердження Стратегії публічної дипломатії та Комунікаційної стратегії Міністерства закордонних справ України [16; 17].

Ще одним кроком щодо правового забезпечення стратегічних комунікацій стало схвалення Кабінетом Міністрів України 15 вересня 2021 р. Концепції інформаційної безпеки України [18]. Питання розвитку ефективної системи стратегічних комунікацій, що забезпечить її стійкість та адаптивність до реагування на виклики та загрози, забезпечить і примножить суспільну довіру до

складових сил оборони, також передбачено в Стратегічному оборонному бюлетні, затвердженому указом Президента України від 17.09.2021 р. № 473/2021 [1].

Як бачимо, правове забезпечення стратегічних комунікацій ЗС України на цьому етапі характеризується ухваленням основоположних документів та утворенням інституційної структури стратегічних комунікацій ЗСУ, зокрема, Управління стратегічних комунікацій Апарату Головнокомандувача ЗС України, Навчально-наукового центру стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони.

Отже, досліджено етапи правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗС України, що дозволяє виділити декілька особливостей такого розвитку. *По-перше*, розвиток правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗС України здійснюється під впливом глобалізації, розвитку цифрових технологій, широкого використання соціальних мереж, прискорення віртуалізації світу через пандемію COVID-19, швидкого поширення інформації та зростання рівня загроз в інформаційній сфері під час "гібридної" агресії. *По-друге*, активізація розвитку правового забезпечення стратегічних комунікацій ЗСУ пов'язана з початком збройної агресії проти України, окупацією Автономної Республіки Крим, діяльністю незаконних збройних формувань на території України і деструктивними інформаційними впливами з боку РФ, що кардинально змінило погляди держави щодо інформаційної політики України та привело до активного впровадження системи стратегічних комунікацій з урахуванням досвіду країн-членів НАТО. *По-третє*, нормативні документи, що регулюють стратегічні комунікації ЗС України, містять здебільшого лише загальні положення, що, у свою чергу, потребує подальшого дослідження стратегічних комунікацій з метою розбудови та удосконалення їхнього правового забезпечення.

Висновки. Аналізуючи правове забезпечення в досліджуваній сфері, можна побачити, що на сьогодні ЗС України перебувають на шляху інституалізації стратегічних комунікацій. На законодавчому рівні прийнято ряд правових актів, які регулюють використання комунікативних можливостей. При цьому зазначені документи мають різну юридичну силу, прийняті різними суб'єктами правотворення, регулюють широкий спектр суспільних відносин, наголошуючи на пріоритетності стратегічних комунікацій, що, у свою чергу, ускладнює сприйняття та здійснення стратегічних комунікацій на належному рівні в практичній діяльності. На нашу думку, лише науково обґрунтований підхід до періодизації правового забезпечення стратегічних комунікацій з урахуванням реальних і потенційних загроз у воєнній сфері та фінансово-економічних можливостей держави дозволить сформувати ефективну систему стратегічних комунікацій ЗСУ в сучасному вимірі інформатизації суспільства. З огляду на зазначене вкрай важливо надалі інституалізувати, продовжувати досліджувати та нормативно закріплювати стратегічні комунікації в секторі безпеки та оборони України в цілому та розбудувати відповідну навчально-методичну базу у цій сфері. Окрім того, з 2014 р. по теперішній час в Україні відбулися значні військово-політичні та соціально-економічні зміни, постійно виникають нові загрози в інформаційній та кібернетичній сферах, що вимагає вдосконалення державного та військового управління в напрямі комунікацій, внесення змін до чинного законодавства з корегуванням, переосмисленням термінів та визначень щодо стратегічних комунікацій, прийняття нових нормативно-правових актів, зокрема, згідно із принципами, стандартами і передовим досвідом держав-членів НАТО та Європейського Союзу.

Список використаної літератури

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 20 серпня 2021 року "Про Стратегічний оборонний бюлетень України": Указ Президента України від 17 вересня 2021 р. № 473/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4732021-40121>. (дата звернення: 23.09.2021).
2. Бараненков В. В. Системный подход как важнейшее условие совершенствования законодательства о военной службе / В. В. Бараненков // Актуальные проблемы правового обеспечения прохождения военной службы в РФ. Сер.: Право в Вооруженных Силах – консультант. – Москва : За права военнослужащих, 2006. – Вып. 62. – С. 26.
3. Шопіна І. М. Стратегічні комунікації як правова категорія: поняття та розвиток / І. М. Шопіна // Наука і правоохорона, 2020. – № 2. – С. 158–165.
4. Про Стратегію сталого розвитку "Україна–2020": Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text> (дата звернення: 13.06.2021).
5. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 р. "Про Стратегію національної безпеки України": Указ Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#Text> (дата звернення: 23.09.2021).
6. Дорожня карта Партнерства у сфері стратегічних комунікацій між Радою національної безпеки і оборони України та Міжнародним секретаріатом НАТО. URL: https://mfa.gov.ua/mediafiles/sites/nato/files/Roadmap_Ukr.pdf (дата звернення: 13.06.2021).
7. Основи стратегічних комунікацій у сфері забезпечення національної безпеки та оборони : навч. посіб. / О. Сальнікова, І. Іжугтова, В. Кушнір та ін. – Київ : НУОУ імені Івана Черняховського, 2020. – 85 с.
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 2 вересня 2015 року "Про нову редакцію Воєнної доктрини України": Указ Президента України від 24 вересня 2015 р. № 555/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015#Text> (втратила чинність на підставі Указу Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021) (дата звернення: 23.09.2021).
9. Практичний посібник для працівників комунікаційних структур в органах влади. URL: <https://imi.org.ua/advice/praktichnyi-posibnik-dlya-pratsivnikiv-komunikatsiynih-struktur-v-organah-vladi-chastina-1-i2362> (дата звернення: 13.06.2021).
10. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року "Про Концепцію розвитку сектора безпеки і оборони України": Указ Президента України від 14 березня 2016 р. № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text> (втратила чинність на підставі Указу Президента України від 25 березня 2021 року № 121/2021) (дата звернення: 23.09.2021).
11. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 грудня 2016 року "Про Доктрину інформаційної безпеки України": Указ Президента України від 25 лютого 2017 р. № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text> (дата звернення: 13.06.2021).
12. Про затвердження Концепції стратегічних комунікацій Міністерства оборони України та Збройних Сил України: наказ Міністерства оборони України від 22 листопада 2017 р. № 612. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text> (дата звернення: 13.06.2021).
13. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016> (дата звернення: 13.06.2021).
14. Деякі питання реформування державного управління України : розпорядження Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 р. № 831-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021> (дата звернення: 23.09.2021).
15. Доктрина зі стратегічних комунікацій. URL: http://stratcom.nouu.org.ua/?page_id=2951 (дата звернення: 13.06.2021).
16. Стратегія публічної дипломатії Міністерства закордонних справ України на 2021–2025 роки : Наказ Міністерства закордонних справ від 24 березня 2021 р. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf> (дата звернення: 12.09.2021).
17. Комунікаційна стратегія Міністерства закордонних справ України. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/communication-strategy.pdf> (дата звернення: 13.06.2021).
18. Концепція інформаційної безпеки України : проект. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text> (дата звернення: 13.06.2021).

References:

1. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of August 20, 2021 "On the Strategic Defense Bulletin of Ukraine": Decree of the President of Ukraine of September 17, 2021 № 473/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/4732021-40121>. [in Ukrainian]
2. Baranenko V. V. System approach as the most important condition for improving the legislation on military service. Actual problems of legal support of military service in the Russian Federation. Ser. "Law in the Armed Forces – a consultant." Moscow: For the rights of servicemen, 2006. Issue. 62. S. 26. [in Russian]

3. Shopina IM Strategic communications as a legal category: concept and development. Science and law enforcement. № 2. 2020. pp. 158-165. [in Ukrainian]
4. On the Sustainable Development Strategy "Ukraine – 2020": Decree of the President of Ukraine of January 12, 2015 № 5/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015#Text>. [in Ukrainian]
5. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of May 6, 2015 "On the National Security Strategy of Ukraine": Decree of the President of Ukraine of May 26, 2015 № 287/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#Text>. [in Ukrainian]
6. Roadmap for the Strategic Communications Partnership between the National Security and Defense Council of Ukraine and the NATO International Staff. URL: https://mfa.gov.ua/mediafiles/sites/nato/files/Roadmap_Ukr.pdf. [in Ukrainian]
7. Fundamentals of strategic communications in the field of national security and defense: textbook. way. / O. Salnikov, I. Izhutov, V. Kushnir and others. Kyiv: Ivan Chernyakhovsky NGO, 2020. 85 p. [in Ukrainian]
8. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 2, 2015 "On the new version of the Military Doctrine of Ukraine": Decree of the President of Ukraine of September 24, 2015 № 555/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/555/2015#Text>. (repealed by the Decree of the President of Ukraine of March 25, 2021 № 121/2021). [in Ukrainian]
9. A practical guide for employees of communication structures in government. URL: <https://imi.org.ua/advice/praktichnyi-posibnik-dlya-pratsivnikiv-komunikatsiynih-struktur-v-organah-vladi-chastina-1-i2362>. [in Ukrainian]
10. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of March 4, 2016 "On the Concept of Development of the Security and Defense Sector of Ukraine": Decree of the President of Ukraine of March 14, 2016 № 92/2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92/2016#Text>. (repealed by the Decree of the President of Ukraine of March 25, 2021 № 121/2021). [in Ukrainian]

11. On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of December 29, 2016 "On the Doctrine of Information Security of Ukraine": Decree of the President of Ukraine of February 25, 2017 № 47/2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>. [in Ukrainian]
12. On approval of the Concept of Strategic Communications of the Ministry of Defense of Ukraine and the Armed Forces of Ukraine: Order of the Ministry of Defense of Ukraine of November 22, 2017 № 612. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0612322-17#Text>. [in Ukrainian]
13. Some issues of public administration reform in Ukraine: order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of June 24, 2016 № 474-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/474-2016>. [in Ukrainian]
14. Some issues of public administration reform in Ukraine: the order of the Cabinet of Ministers of Ukraine of July 21, 2021 №831-r. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021>. [in Ukrainian]
15. Doctrine of strategic communications. URL: http://stratcom.nuou.org.ua/?page_id=2951. [in Ukrainian]
16. Strategy of public diplomacy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine for 2021-2025: Order of the Ministry of Foreign Affairs of March 24, 2021. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf>. [in Ukrainian]
17. Communication strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine. URL: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/communication-strategy.pdf>. [in Ukrainian]
18. The concept of information security of Ukraine: project. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017#Text>. [in Ukrainian]

Надійшла до редколегії 26.10.21

I. Ostapenko, PhD of Juridical Sci.
inna_ostapenko@knu.ua
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

STAGES OF DEVELOPMENT OF THE AFU STRATEGIC COMMUNICATIONS LEGAL SUPPORT

The paper provides a scientific and legal analysis of the development stages of the legal support of the Armed Forces of Ukraine (AFU) strategic communications, as well as the analysis of the existing legislation, regulations and bylaws in the field. The research also focuses on the notion of strategic communication in the national legislation of Ukraine. The findings allow to stipulate that the development of the legal support of the AFU strategic communications is heavily influenced by globalization, rise of the digital technologies, widespread usage of social media, increased virtualization due to COVID-19 pandemic, rapid dissemination of information and an increased level of information-related threats as part of hybrid aggression. The development of the legal support of the Armed Forces of Ukraine (AFU) strategic communications is divided into the following stages: first stage, 2010-2014 – laying the foundations for the strategic communications; second stage, 2014-2015 – developing the strategic communications framework; third stage, 2016 – until now – institutionalizing the strategic communications in the Armed Forces of Ukraine. Characteristics of all stages have been identified. The paper establishes a systematic framework for the existing legislation that regulates the use of the strategic communications capabilities in the Armed Forces of Ukraine. Research findings substantiate the need for further studies in the field of the legal support of the AFU strategic communications. The research also highlights the need to improve the state and defense governance in the field of communications, amend the existing legislation to correct and restate the terms and definitions related to strategic communications and to adopt new legislation in accordance with the principles, standards and best practices of NATO and EU member-states.

Keywords: communication, strategic communications, stages, legal support, Armed Forces of Ukraine, threats, information policy.